

TREBALL FINAL DE MÀSTER

MIJS

JOVENTUT I SOCIETAT

MÀSTER INTERUNIVERSITARI

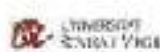
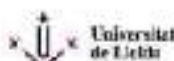
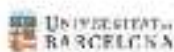
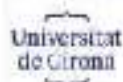
Títol: *I ara què? El treball sobre el projecte de futur amb joves tutelats a partir de testimonis d'ex-residents en CRAEs i Centres d'Acollida*

Autor: Oriol Calbet Montcusi

Tutor: Dr. Gaspar Maza Gutiérrez

Data presentació: 10 de setembre de 2016

Universitats organitzadores:

Índex

1. Introducció	3
2. Context	5
2.1 El centre d'acollida	5
2.2 La tasca de l'educador/a	8
3. Objectius i Continguts	10
3.1 Objectius	10
3.2 Especificació dels continguts a transmetre	10
4. El documental	11
4.1 Per què un vídeo	11
4.2 Perfil dels/de les entrevistats/des	11
4.3 Contracte de cessió d'imatge	14
4.4 L'entrevista	21
4.5 La veu en off	23
4.6 Música i drets d'autor	24
4.7 El plató	28
5. Guia d'ús	30
6. Prova pilot	33
7. Punts forts i punts febles	35
8. Conclusions	36
9. Agraïments	38
10. Bibliografia	39

1. Introducció

Aquest projecte d'intervenció parteix de l'experiència duta a terme amb èxit l'any 2009 a la delegació tarragonina de Justícia Juvenil en el marc del Practicum II de final de diplomatura d'Educació Social del mateix autor. Així doncs, s'adapta a l'àmbit de Centres Residencials per a joves tutelats una idea d'intervenció que s'ha demostrat efectiva en el passat.

Amb aquest projecte, s'ha creat un material pedagògic, concretament un audiovisual, pensat per a que el vegin els i les joves tutelats/des i serveixi de punt de partida per treballar els objectius marcats amb l'acompanyament de tutors i tutores. Així doncs, es pretén que aquest audiovisual serveixi de suport a les educadores i educadors socials de centres residencials, per treballar entorn de la idea d'aconseguir la confecció d'un projecte de vida sa i que cal ser conscient que les decisions i accions presents condicionen el futur, que inevitablement arribarà.

Es parteix d'una primera detecció de necessitats que constata que molts joves que es troben en aquesta situació administrativa, sovint es deixen portar pel dia a dia. Essent envaïts pel present i la complexitat de la seva situació personal, fàcilment poden optar per l'evasió i fugir de pensar en un futur que, certament se'ls presenta més complicat que a qualsevol altre jove que pugui viure en una situació familiar normalitzada.

Com s'ha explicat, la peça principal del projecte és un audiovisual on es van entrelaçant entrevistes fetes a ex-usuaris/es majors d'edat. D'entre aquests ex-usuaris n'hi ha alguns als quals els ha *anat bé* la vida al complir la majoria d'edat i altres que es troben en una situació més complicada.

L'audiovisual segueix una estructura clara amb tres blocs diferenciats:

En la primera part, els ex-usuaris parlen de la seva vida abans d'entrar a un centre. En aquest apartat es busca que els i les joves del centre es reconeixin i s'identifiquin amb les persones entrevistades. Es busca que entenguin que aquella persona que està parlant tenia una situació familiar que va desencadenar el seu ingrés en un centre, com en el cas de l'usuari. En definitiva, es busca que el/la jove pensi: "Aquest que parla va tenir problemes a casa i va entrar en un centre, com jo".

En la segona part, els ex-usuaris parlen del seu pas pel centre. Aquí ja es començaran a diferenciar entre ells i elles, ja que l'aprofitament fet dels recursos oferts pel centre els haurà condicionat. En aquest bloc es busca que

els i les joves identifiquin els entrevistats amb els diferents perfils que poden conviure al centre (el que estudia i no es posa en problemes, el que s'escapoleix, el que presenta conductes disruptives, el que és incapaç de gestionar els daltabaixos emocionals...). En cap cas es pretén fer una diferenciació entre *bons* i *dolents*, sinó oferir la idea que tots els entrevistats tenien situacions personals complicades i que s'hi havia enfrontat de diferents maneres amb diferents resultats (també tenint en compte que no tots comptaven amb les mateixes eines ni condicions de sortida).

En la tercera part, els i les entrevistats/des explicaran com els ha anat la vida després de complir la majoria d'edat. En veure aquest tercer bloc es pretén que els i les joves puguin elaborar la conclusió: "Aquest entrevistat tenia una situació semblant a la meua, va entrar un centre, va prendre tot aquest seguit de dedicions amb aquest resultat". I que a partir d'aquí es plantegi "*Com vull estar jo d'aquí cinc anys? Quines decisions preses pels entrevistats els han donat bons resultats i quines els ha complicat la vida? Són semblants a les decisions que estic prenent jo en el moment actual?*"

Aquest audiovisual s'acompanya d'una guia d'ús, un tríptic amb indicacions generals que puguin ajudar a l'educador/a en la dinàmica de grup a l'hora de veure'l i també en el posterior treball a nivell individual.

Al llegir el tríptic es posa de manifest una idea determinant. Aquest projecte d'intervenció no pretén canviar els comportaments de joves i adolescents de la nit al dia. El que es pretén és oferir un nou material pedagògic a educadors i educadores. I que aquest els pugui servir de suport per trobar espais de reflexió amb els i les adolescents, en els que es puguin treballar els objectius marcats.

2. Context

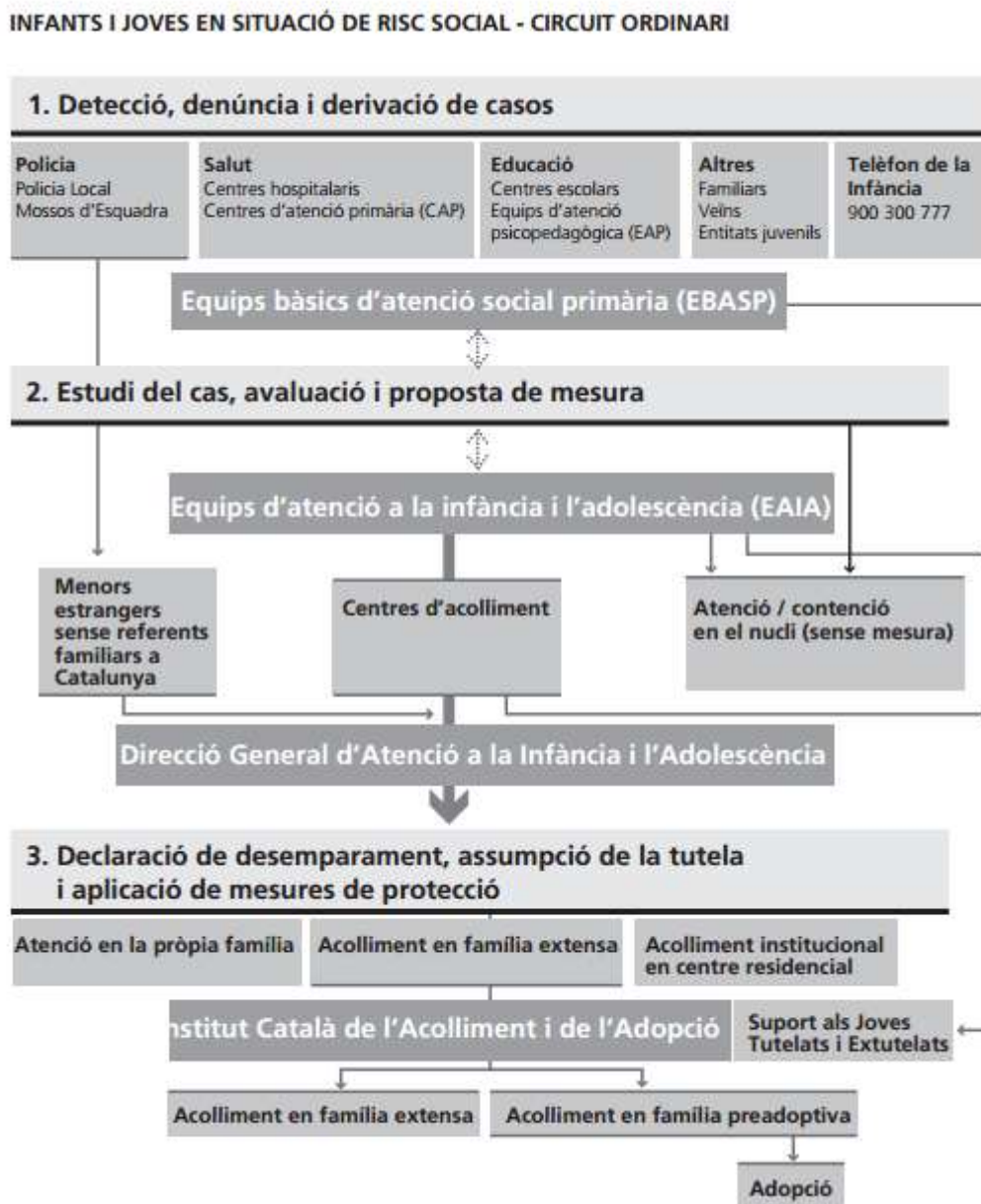
2.1 El centre d'acollida

En aquest apartat s'explica, a grans trets, el context des d'on es confecciona aquest projecte. A continuació, es fa un breu repàs de què és un Centre d'Acollida i quines funcions desenvolupa dins el sistema de protecció a la infància i l'adolescència.

Podem definir aquest tipus de centre com la institució que acull els menors d'edat, la custodia dels quals ha estat retirada als seus pares o tutors legals. Els motius d'aquesta retirada són molt diversos però els més comuns, entre d'altres, són: el maltracte físic o psicològic dels menors; les dificultats extremes a nivell econòmic dels pares o tutors que impedeixen satisfer les necessitats bàsiques dels menors; conductes negligents dels pares o tutors respecte a la cura dels fills derivats del consum de drogues o alcohol; la incapacitat dels pares o tutors de gestionar malalties mentals dels fills que sovint acaben derivant en intents de suïcidi o autòlisi dels segons; el desemparament de menors als que s'ha imposat una ordre d'allunyament cap a altres membres del nucli familiar, habitualment per agressions perpetuades pels mateixos menors, que es troben en la situació de no poder continuar vivint a la llar familiar; en el cas de fills d'immigrants, problemes a la llar familiar derivats del xoc cultural entre uns pares que segueixen els referents del seu país d'origen mentre que els fills adquireixen com a habituals els valors i conductes locals.

El següent gràfic ens ajudarà a fer-nos una idea de quin lloc ocupa un Centre d'Acollida dins l'entramat administratiu dedicat a la protecció de la infància i l'adolescència.

Gràfic 1

Font: www.gencat.net/benestar/pdf/guia_dgaia.pdf (10/04/2016)

Així doncs, la funció bàsica dels professionals del Centre d'Acollida, agrupats en dos equips (el tècnic i l'educatiu), és fer un estudi de cada cas per, en un termini de 6 mesos (aquest termini s'acostuma a dilatar fins a entre 8 i 10 mesos), fer una proposta de mesura per al menor. Les propostes poden ser 7, tot i que se'n poden valorar d'altres en casos excepcionals:

- a) Retorn del menor al nucli familiar condicionat a un pla de millora.
- b) Acolliment del menor per part d'algun membre de la família extensa.

- c) Ingress del menor a un Centre Residencial d'Acció Educativa (CRAE), que és un centre preparat per a que els menors hi visquin fins als 18 anys.
- d) Ingress del menor a un Centre Residencial d'Educació Intensiva (CREI), un centre indicat per menor que presenten conductes disruptives que pretén corregir les mateixes per possibilitar la futura entrada amb garanties a un CRAE.
- e) Ingress a un Centre Terapèutic, indicat per joves amb malalties mentals severes o que presenten addicció a tòxics.
- f) Suport a l'emancipació en un pis assistit per la proximitat a la majoria d'edat.
- g) No proposar cap mesura per la proximitat a la majoria d'edat¹.

Les línies educatives i filosofia de treball al centre les marca el PEC (Projecte educatiu de Centre), elaborat i actualitzat periòdicament per un equip canviant d'educadors del centre que desenvolupen aquesta tasca de manera voluntària dins l'horari de treball. Així mateix, aquest PEC ha de seguir les indicacions de fons i de formes que marca el PEM (Projecte Educatiu Marc), elaborat des de la Conselleria de Treball, Afers Socials i Famílies de la Generalitat de Catalunya. Aquests documents, emanen finalment de la Llei 14/2010, de 27 de maig, de drets i oportunitats de d'infància i l'adolescència², la de referència en aquest àmbit i que, com explica (Marzo, 2009) “va unificar la legislació catalana sobre la infància i l'adolescència, independentment de si es troba en situació de risc o desemparament o no, va visualitzar la infància i l'adolescència com a subjecte de drets oportunitats i va actualitzar la normativa d'acord amb les noves necessitats i circumstàncies socials”³.

¹ Aquesta no és específicament una proposta. Es dona en casos d'adolescents que acostumen a presentar conductes disruptives i escapolides; i que han arribat al centre quan els falta poc temps per complir els 18 anys. Per qüestions de temps, no és possible derivar-los en cap altre servei residencial de menors ni responen al perfil que es demana pels pisos assistits. Quan fan 18 anys han d'abandonar el centre.

² Llei 14/2010, de 27 de maig, de drets i oportunitats de d'infància i l'adolescència, DOG núm. 5641 (2010).

³ Marzo, Maite. (2009) *Educador social i infància en situació de risc: L'atenció residencial a infants i adolescents a Catalunya*. (1a ed.). Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament d'Acció Social i Ciutadania.

2.2 La tasca de l'educador/a

Les funcions generals que la DGAIA assigna als professionals dels centres d'acollida són⁴:

- Exercir l'activitat educativa integral que necessiti el menor.
- Satisfer les necessitats del menor: alimentació, vestuari, allotjament, higiene, descans i temps lliure.
- Cuidar la salut física i psíquica del menor.
- Dur a terme un estudi diagnòstic interdisciplinari de la situació de les necessitats del menor acollit.
- Formular les propostes tècniques de protecció adequades.

És fàcil imaginar que d'aquesta formulació general de funcions se'n desprenen una multitud de tasques difícilment enumerables en poques pàgines que podríem dividir en tres grans grups: Les centrades en el treball tutorial dirigida al menor en concret (coordinació amb altres recursos com l'escola o entitats de lleure, tracte amb la família, acompanyament psicològic del tutorat o tutorada...), les centrades en el grup (preparació d'activitats, mediació en la resolució de conflictes...) i les centrades en les qüestions administratives i de funcionament del centre (revisió del PEC, coordinació amb altres serveis per temes generals...).

A nivell general, doncs, es podria dir que la gran funció de l'educador social d'un centre d'acollida és l'acompanyament del jove en la seva vida quotidiana. Entenent aquesta vida quotidiana com la unió entre l'escenari d'un teatre i l'obra que s'hi representa. Seguint amb aquest símil diríem que l'educador ha d'ajudar al menor a construir un propi relat sa que representar (l'obra) i acompanyar-lo en la decisió de anar canviant elements del decorat que facin possible aquesta representació (l'escenari).

Panchón (2000)⁵ diu respecte a la vida quotidiana que "s'utilitza com una eina educativa i els seus moments són instruments intermediaris per a la relació l'aproximació, l'intercanvi i l'elaboració de les situacions i conflictes que sorgeixen diàriament".

⁴Marzo, M. (2009) *Educador social i infància en situació de risc: L'atenció residencial a infants i adolescents a Catalunya*. (1a ed.). Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament d'Acció Social i Ciutadania.

⁵Panchón, C., i De Armas. (2000). *La figura del educador social y otros profesionales de la educación: Intervención educativa en intervención social*. (1a ed.). Madrid: Síntesis.

Pel que fa a la metodologia emprada per l'educador a l'hora de desenvolupar la seva intervenció, com en tots els camps de les ciències socials, no hi ha una fórmula matemàtica que garanteixi l'èxit, tot i que a mesura que aquest va agafant experiència pot extrapolar estratègies d'actuació que han utilitzades en casos similars, sempre tenint clar que s'han d'adaptar al cas concret i que la naturalesa multifactorial de les situacions sobre les que s'intervé pot fer que una petita diferència faci que una actuació que havia donat resultat en un cas *a priori* similar, no funcioni en un altre cas.

El que és bàsic, tant per desenvolupar una intervenció correcta com per la salut mental de l'educador que es pot veure superat per la infinitat d'estímuls emocionals que es reben treballant, és la professionalitat i la implicació únicament des d'aquest punt de vista, el professional.

Així doncs, han de ser les eines adquirides a través de la formació continuada, imprescindible, i l'adquisició d'experiència, les que possibilitin, sempre des de l'òptica del treball en equip, la tria de la millor metodologia de treball en cada cas, que pot anar des del bany efectiu fins a la imposició de disciplina i límits clars. I és en aquest punt on l'esmentada professionalitat es fa essencial, en el punt en que s'ha de definir la metodologia i les línies generals d'una intervenció no des del vincle personal que s'hagi establert amb l'usuari sinó des de l'anàlisi tècnic del cas.

3. Objectius i Continguts

3.1 Objectius

Els objectius que es pretén que puguin assolir els/les joves participants en el projecte a mitjà termini són:

a) Reflexionar sobre el propi recorregut vital.

- Reconèixer el propi recorregut vital.
- Ser conscient de la situació en que es viu.
- Saber com les accions passades han condicionat el present.

b) Reflexionar sobre la pròpia situació actual.

- Tenir una visió realista de la pròpia situació vital actual.
- Analitzar els aspectes positius i negatius de la pròpia situació actual.
- Identificar els factors personals a millorar.

c) Iniciar la creació d'un propi projecte vital.

- Admetre la necessitat de tenir un projecte vital.
- Imaginar-se en quina situació s'estarà d'aquí deu anys.
- Formular mínimament el projecte de vida desitjat.

3.2 Especificació dels continguts a transmetre

- Reconeixement del propi recorregut vital.
- Conscienciació sobre els errors comesos: definició i transcendència.
- Adquisició d'una visió realista de la pròpia situació vital actual.
- Identificació dels factors personals a millorar.
- Anàlisi dels aspectes positius i negatius de la pròpia situació actual.
- Admissió de la necessitat de tenir un projecte vital.
- Projecció del propi futur a través de la imaginació.
- Formulació mínima del projecte de vida desitjat (contingut i fases).

4. El documental

4.1 Per què un vídeo?

L'audiovisual en qualsevol suport és un mitjà innegablement atractiu, d'una potent capacitat explicativa i que pot resultar de gran utilitat per transmetre tota classe de continguts.

Per altra banda també cal tenir en compte que entre l'educador/a i el/la jove, existeixen unes barreres que desapareixen quan el binomi és jove-pantalla. Aquestes barreres són generades per la desconfiança que genera el sistema de protecció, encarnat en la figura de l'educador/a, que en l'univers simbòlic del jove, és representat sovint com a culpable d'haver d'abandonar el domicili familiar, sobretot durant les primeres setmanes de l'ingrés.

Cal tenir en compte que la pantalla és un element amb la que l'usuari ha conviscut des de sempre, mentre que l'educador/a és una persona que coneix de nou i li pot generar desconfiança. Per això l'usuari es mostrarà molt més receptiu, en un primer moment, al que en surti de la pantalla. I més encara si el que hi apareix són unes persones que parlen amb *l'autoritat moral* que els atorga el fet d'haver viscut en primera persona aquella situació.

Com a exemple, per al muntatge audiovisual, s'ha agafat de referència el programa *Sense Embuts*, emès per Televisió de Catalunya. En aquest programa es van enllaçar en un sol relat, i de manera senzilla, entrevistes sobre una temàtica concreta fetes a diverses persones.

4.2 Perfil dels/de les entrevistats/des

La varietat de perfils pel que fa als entrevistats és un factor determinant per al resultat final del projecte ja que serà decisiu alhora de permetre que un nombre més gran d'adolescents es puguin sentir identificats amb les històries de vida que expliquen.

Si bé s'ha aconseguit la paritat de sexes, amb 4 dones i 3 homes, no ha estat possible comptar amb entrevistats que aportessin un punt diferencial amb altres qüestions com l'orientació sexual o la classe social. Així mateix, manca en el documental una història d'èxit absolut (d'un/a ex-tutelat/da universitari/a, per exemple), fet que s'analitza més endavant a l'apartat 7. *Punts forts i punts febles.*

Un dels factors que enriqueix més el documental és la varietat de situacions en que els/les diferents entrevistes/des van abandonar el centre on vivien i com van fer front a l'emancipació. Anant a viure a un pis tutelat, en una casa de joves, escapolint-se del centre abans dels divuit anys per anar a viure amb la parella, anant amb familiars o ingressant en un centre terapèutic... Les experiències que s'expliquen sobre l'emancipació i el fet que aquestes contemplin un ventall tant ample de variables, suposa un fet bàsic perquè el documental pugui complir els objectius que es marquen; ja que la reflexió sobre l'emancipació i la presa de decisions respecta aquesta, tenint en compte les possibilitats que es presenten, és una de les motivacions principals del projecte.

La variable edat ha també ha estat contemplada tot i que ha aportat un resultat amb pros i contres. Cinc dels set participants, es troben entre els 19 i els 30 anys, fet que aporta diversos graus de maduresa en un discurs que parteix de l'experiència d'haver estat usuari/a d'un sistema de protecció a la infància i l'adolescència força similar al que existeix actualment, tot i els petits canvis que ha anat experimentant l'última dècada.

Per altra banda, els dos participants restants, voregen els 60 anys i, per tant, van viure en institucions dirigides per l'Església durant el franquisme. Aquests entrevistats demostren que alguns dels efectes que causa la institucionalització en infants, transcendeixen el context en que es dona aquesta situació. Aquesta idea es posa clarament en evidència en el moment en que un dels entrevistats, el Quim, explica que sempre es feia les mateixes preguntes: "Per què jo? Per què he d'estar aquí tancat si jo no he fet res? Per què em passa això a mi?". L'Encarna, l'altra entrevistada més veterana, fa diverses manifestacions en el mateix sentit.

Així doncs, sobre el testimoni que aporten els dos entrevistats més veterans en podem extreure de positiu que expliquen que hi ha sentiments i sensacions inherents al fet de ser separat de la família durant la infantesa, independentment de en quin context es produeix aquesta separació. Aquest pot ser un bon element de reflexió per treballar després amb els joves que vegin el vídeo. Per altra banda també aporten un valuós testimoni històric que, a més d'enriquir culturalment als joves aprofundint en el coneixement de la història recent del nostre país, es pot fer servir a través del treball tutorial, per posar en valor les virtuts del sistema actual de protecció, sovint eclipsades per les mancances que presenta el mateix.

Amb tot, cal dir també que la inclusió d'aquests dos testimonis fa perdre ritme a l'audiovisual ja que, tant les situacions que expliquen com el punt de vista des del que parlen (ho fan amb la maduresa pròpia de la seva edat i després d'haver fet un llarg procés que els ha permès elaborar un discurs sobre una experiència tant traumàtica per ells), giren entorn a una realitat molt diferent de la de la resta d'entrevistats/des i fan que sigui difícil encaixar-los en el relat general del documental.

Davant el dilema sobre descartar o no aquests testimonis, s'ha optat per incloure'ls, al valorar més de pes els punts a favor en fer-ho i posar de manifest la gran capacitat comunicativa d'ambdós. Tot i això s'admet la controvèrsia en aquest punt.

Cal destacar també, que hi ha moltes altres variables que s'han contemplat i que resulten determinants en el resultat final com poden ser el tipus de problemàtica familiar de l'entrevistat/da o l'entorn de procedència (família establerta en un context urbà o rural, família immigrant, etc.).

4.3 Contracte de cessió d'imatge

Tots/es els/les entrevistats/des han signat aquest contracte en que donen la seva conformitat per a que l'entrevista enregistrada sigui utilitzada amb les finalitats especificades.

Jo, Antoni [redacted] amb DNI/NIE [redacted]
[redacted], en la meua condició d'entrevistat, autoritzo a:

l'Oriol CalbetMontcusi, amb DNI [redacted] dins del projecte "l'ara què? El treball sobre el projecte de futur amb joves tutelats a partir de testimonis d'ex-residents en CRAEs i Centres d'Acollida", realitzat com a Treball Final de Màster en el marc del Màster Interuniversitari Joventut i Societat (MUS), coordinat per la Universitat de Girona (UdG),

perquè:

- Inclouï en qualsevol suport audiovisual amb finalitats educatives o de divulgació acadèmica, l'entrevista realitzada en aquesta producció en data [redacted]
- Cedeixi el material resultant a terceres persones, físiques o jurídiques, per a que l'utilitzin amb finalitats educatives o de divulgació acadèmica.

Així mateix, l'entrevistat/da declara que són certs els fets relatats en l'entrevista.

La producció del projecte es compromet a fer un ús de l'entrevista emmarcat en les finalitats esmentades.

L'entrevistat/da La producció del projecte

A Tarragona, el dia 5 d abril de 2016

Jo, Joaquín [redacted] amb DNI/NIE

[redacted], en la meua condició d'entrevistat, autoritzo a:

l'Oriol Calbet Montcusí, amb DNI [redacted], dins del projecte "l'ara què? El treball sobre el projecte de futur amb joves tutelats a partir de testimonis d'ex-residents en CRAEs i Centres d'Acollida", realitzat com a Treball Final de Màster en el marc del Màster Interuniversitari Joventut i Societat (MIJS), coordinat per la Universitat de Girona (UdG),

perquè:

- Inclogui en qualsevol suport audiovisual amb finalitats educatives o de divulgació acadèmica, l'entrevista realitzada en aquesta producció en data 5 d'abril 2016
- Cedeixi el material resultant a terceres persones, físiques o jurídiques, per a que l'utilitzin amb finalitats educatives o de divulgació acadèmica.

Així mateix, l'entrevistat/da declara que són certs els fets relatats en l'entrevista.

La producció del projecte es compromet a fer un ús de l'entrevista emmarcat en les finalitats esmentades.

L'entrevistat/da

La producció del projecte

A Tarragona, el dia 5 d abril de 2016

Jo, Encarna [redacted] amb DNI/NIE

[redacted], en la meua condició d'entrevistat, autoritzo a:

l'Oriol Calbet Montcusí, amb DNI [redacted], dins del projecte "l'ara què? El treball sobre el projecte de futur amb joves tutelats a partir de testimonis d'ex-residents en CRAEs i Centres d'Acollida", realitzat com a Treball Final de Màster en el marc del Màster Interuniversitari Joventut i Societat (MIJS), coordinat per la Universitat de Girona (UdG),

perquè:

- Inclogui en qualsevol suport audiovisual amb finalitats educatives o de divulgació acadèmica, l'entrevista realitzada en aquesta producció en data 18/04/16
- Cedeixi el material resultant a terceres persones, físiques o jurídiques, per a que l'utilitzin amb finalitats educatives o de divulgació acadèmica.

Així mateix, l'entrevistat/da declara que són certs els fets relatats en l'entrevista.

La producció del projecte es compromet a fer un ús de l'entrevista emmarcat en les finalitats esmentades.

L'entrevistat/da

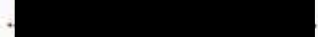

La producció del projecte

A Tarragona, el dia 18 d'abril de 2016

Jo, amb DNI/NIE

....., en la meua condició d'entrevistat, autoritzo a:

l'Oriol Calbet Montcusí, amb DNI , dins del projecte "I ara què? El treball sobre el projecte de futur amb joves tutelats a partir de testimonis d'ex-residents en CRAEs i Centres d'Acollida", realitzat com a Treball Final de Màster en el marc del Màster Interuniversitari Joventut i Societat (MIS), coordinat per la Universitat de Girona (UdG),

perquè:

- Inclouï en qualsevol suport audiovisual amb finalitats educatives o de divulgació acadèmica, l'entrevista realitzada en aquesta producció en data 6/04/16
- Cedexi el material resultant a terceres persones, físiques o jurídiques, per a que l'utilitzin amb finalitats educatives o de divulgació acadèmica.

Així mateix, l'entrevistat/da declara que són certs els fets relatats en l'entrevista.

La producció del projecte es compromet a fer un ús de l'entrevista emmarcat en les finalitats esmentades.

L'entrevistat/da

La producció del projecte

A Tarragona, el dia 6 d'abril de 2016

Jo, Sheila [redacted] amb DNI/NIE [redacted], en la meua condició d'entrevistat, autoritzo a:

l'Oriol Calbet Montcusi, amb DNI [redacted], dins del projecte "l ara què? El treball sobre el projecte de futur amb joves tutelats a partir de testimonis d'ex-residents en CRAEs i Centres d'Acollida", realitzat com a Treball Final de Màster en el marc del Màster Interuniversitari Joventut i Societat (MIJS), coordinat per la Universitat de Girona (UdG),

perquè:

- Inclogui en qualsevol suport audiovisual amb finalitats educatives o de divulgació acadèmica, l'entrevista realitzada en aquesta producció en data 6/4/16.
- Cedeixi el material resultant a terceres persones, físiques o jurídiques, per a que l'utilitzin amb finalitats educatives o de divulgació acadèmica.

Així mateix, l'entrevistat/da declara que són certs els fets relatats en l'entrevista.

La producció del projecte es compromet a fer un ús de l'entrevista emmarcat en les finalitats esmentades.

L'entrevistat/da

La producció del projecte

A Tarragona, el dia 6 d' abril de 2016

Jo, Angela [redacted] amb DNI/NIE
[redacted], en la meua condició d'entrevistat, autoritzo a:

l'Oriol Calbet Montcusí, amb DNI [redacted], dins del projecte "I ara què? El treball sobre el projecte de futur amb joves tutelats a partir de testimonis d'ex-residents en CRAEs i Centres d'Acollida", realitzat com a Treball Final de Màster en el marc del Màster Interuniversitari Joventut i Societat (MIJS), coordinat per la Universitat de Girona (UdG),

perquè:

- Inclogui en qualsevol suport audiovisual amb finalitats educatives o de divulgació acadèmica, l'entrevista realitzada en aquesta producció en data 15/04/2016.
- Cedeixi el material resultant a terceres persones, físiques o jurídiques, per a que l'utilitzin amb finalitats educatives o de divulgació acadèmica.

Així mateix, l'entrevistat/da declara que són certs els fets relatats en l'entrevista.

La producció del projecte es compromet a fer un ús de l'entrevista emmarcat en les finalitats esmentades.

L'entrevistat/da

La producció del projecte

A Tarragona, el dia 15 d'abril de 2016

Jo, Alger [redacted] amb DNI/NIE [redacted]
[redacted], en la meua condició d'entrevistat, autoritzo a:

l'Oriol Calbet Montcusí, amb DNI [redacted] dins del projecte "l'ara què? El treball sobre el projecte de futur amb joves tutelats a partir de testimonis d'ex-residents en CRAEs i Centres d'Acollida", realitzat com a Treball Final de Màster en el marc del Màster Interuniversitari Joventut i Societat (MIJS), coordinat per la Universitat de Girona (UdG),

perquè:

- Inclogui en qualsevol suport audiovisual amb finalitats educatives o de divulgació acadèmica, l'entrevista realitzada en aquesta producció en data 6.11.1.2016...
- Cedexi el material resultant a terceres persones, físiques o jurídiques, per a que l'utilitzin amb finalitats educatives o de divulgació acadèmica.

Així mateix, l'entrevistat/da declara que són certs els fets relatats en l'entrevista.

La producció del projecte es compromet a fer un ús de l'entrevista emmarcat en les finalitats esmentades.

L'entrevistat/da

La producció del projecte

A Tarragona, el dia 6 d'abril de 2016

4.4 L'entrevista

Les entrevistes s'han desenvolupat intentant que el testimoni no se sentís interrogat sinó part d'una conversa. Majoritàriament, les preguntes que es presenten a continuació no s'han fet una per una a cada entrevistat sinó que han servit de guia a l'entrevistador per dirigir la conversa als temes d'interès. Tot i això, si que n'hi ha diverses, com la número 15 o la 25, pensades per a enllaçar les diferents respostes a una mateixa pregunta en l'audiovisual

A continuació s'enumeren les preguntes de l'entrevista:

1- Ya sabes más o menos el objetivo de la entrevista... pero antes de nada me gustaría que explicaras a los chicos y chicas que van a ver este vídeo **quién eres**.

2- Y ahora que me has contado quien eres, ¿me podrías decir cómo te va? ¿Puedes hacer un breve resumen de cómo vives actualmente tu día a día? **¿Cómo es tu vida ahora?**

3- ¿Puedes decirme **tres adjetivos**/palabras que te definan ahora mismo?

4- Sabes que el motivo de la entrevista es y, para empezar, si te pregunto qué es lo que más recuerdas del centro, ¿qué es lo primero que te viene a la cabeza?

5- ¿Cuánto tiempo estuviste en el centro? ¿En qué año? ¿Qué edad tenías?

6- ¿Cómo recuerdas tu llegada al centro? ¿Era cómo te esperabas? ¿Qué recuerdas de los primeros días que pasaste aquí?

7- ¿Cómo recuerdas tu relación con los educadores? ¿Confiabas en ellos? ¿Les hacías caso? ¿Pensabas que te podían ayudar en algo? ¿Cómo fue la relación con tu tutor/a?

8- ¿Y con el EAIA? ¿Estabas de acuerdo en ingresar al centro? ¿Confiabas en la gente que decidió que entraras? ¿Ha cambiado tu punto de vista des de entonces hasta ahora?

9- ¿Qué te gustaba y qué detestabas de la vida en centro?

10- ¿Cómo recuerdas tu relación con los/las compañeros/as? ¿Hiciste amigos o amigas? ¿Tuviste problemas con alguno/a?

11- ¿Había muchas fugas? ¿Te fugaste alguna vez? ¿Por qué crees que lo hiciste? ¿Por qué crees que lo hacían tus compañeros/as?

12- ¿Sabes si algún/a compañero/ tuyo/a tuvo problemas con la policía o la justicia? ¿Te viste en medio de “trapicheos” alguna vez?

13- ¿Era habitual el consumo de drogas durante las salidas? ¿Te ofrecieron alguna vez? ¿Qué iziste?

14- ¿Tuviste ganas de hacerte daño alguna vez?

15- **Acaba la frase:** Cuándo estaba allí, pensaba que vivir en un centro era...

16- En aquel momento, ¿dabas importancia a los estudios? ¿Ibas a la escuela o instituto? ¿Cómo era la relación con los/las compañeros/as de clase? ¿Entendían lo que es un centro?

17- ¿Tenías novio/a? ¿Cómo es mantener una relación sentimental estando en un centro?

18- ¿Cómo te imaginabas que sería tu vida en el futuro? ¿Pensabas en eso o te dejabas llevar por el día a día? ¿Imaginabas que tu situación sería la que es actualmente?

19- ¿Te apetece hablar de los motivos que te llevaron a vivir en un centro? ¿Qué recuerdas de tu vida en aquel momento?

20- ¿Puedes decirme **tres adjetivos**/palabras que te definieran en aquel momento?

21- ¿Cómo fue tu salida del centro? ¿Lo tuviste fácil para emanciparte?

22- ¿Qué aprendiste en el centro que después te sirviera en la vida?

23- ¿Si pudieras volver atrás, qué cambiarías de tu vida?

24- ¿Crees que es posible empezar de nuevo? ¿Es posible dejar las experiencias atrás y empezar una nueva vida?

25- **Acaba la frase:**

Los amigos son...

La familia es...

La libertad es...

Los educadores son...

En mi vida, el paso por el centro ha significado...

Cuándo miro mi pasado veo...

Cuándo miro mi presente veo...

Cuándo miro mi futuro veo...

26- ¿Qué dirías a un joven que está viviendo ahora en un centro? ¿Algún consejo?

27- ¿Te gustaría añadir algo más?

4.5 La veu en off

La veu en off té un paper poc rellevant en l'audiovisual però serveix per introduir diferents dades d'interès en la introducció i per arrodonir el desenllaç. També serveix per fer explícit des de bon començament a qui va dirigit l'audiovisual, intentant que els joves que el vegin se'n sentin part, amb diferents al·lusions directes a ells.

Amb tot, respecte la primera versió de l'audiovisual, s'ha eliminat un fragment d'aquesta veu en off davant el dubte sobre si es podia caure en un discurs moralista i massa simple; veient, per altre banda, que la potencia discursiva dels entrevistats fa poc necessari l'acompanyament d'una veu externa en la majoria de fragments del documental.

Per la veu en la narració s'ha pogut comptar amb la col·laboració desinteressada del periodista de Catalunya Ràdio i actual director i conductor del programa *El Suplement*, Ricard Ustrell. Així mateix, per la veu en off del *tràiler* del documental, s'ha pogut comptar amb la col·laboració, també desinteressada, del periodista de Catalunya Ràdio, Roger Escapa.

Guió veu en off:

Entrada:

Actualment, hi ha més de 6.900 infants i adolescents a tot Catalunya, tutelats per la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència. D'aquests, 2.700 viuen en un centre. **Com tu.**

Nois i noies, **com tu**, que sovint no heu triat deixar la família, però que heu de tirar endavant en aquestes circumstàncies.

Avui, parlem amb set persones adultes que algun també van viure en un centre. Dues d'elles, hi van viure fa molt temps, en un moment en que aquestes institucions eren molt diferents al que tu coneixes. Però tots tenen una cosa en comú. Volen compartir, amb tu, la seva experiència.

Consells:

Tothom sap que és fàcil donar consells... Donar bons consells és una mica més difícil... Però fer cas d'aquests bons consells, de vegades sembla impossible.

Abans d'acabar, l'Encarna, el Quim, la Sheila, el Toni, el Yàssin, l'Àngela i l'Haguere et volen donar un consell. Fer-los cas, o no, és cosa teva.

[PART DESCARTADA]

Cloenda:

I aquí acabem. Ara, no et ratllis, no et mengis el cap... Les educadores i els educadors, sovint us recorden que cada cas és diferent, únic.

Només recorda que la teva vida és teva, i et toca decidir cap on la vols fer anar.

4.6 Música i drets d'autor

Una de les principals preocupacions a l'hora de plantejar la confecció d'aquest documental, va ser buscar la manera de poder incloure-hi música que podés cridar l'atenció dels joves i agilitzar el relat.

En aquest sentit el principal handicap requeria en el fet que la llei de l'Estat Espanyol en matèria de protecció dels drets d'autor i la propietat intel·lectual és força restrictiva en aquest sentit. I el fet que aquest projecte es desenvolupés a partir de les aportacions voluntàries de tothom qui hi ha participat, feia impossible plantejar l'abonament de les quantitats que es demanen en concepte de drets d'autor.

Després de diversos contactes telefònics amb l'Advocada dels Serveis Jurídics de l'SGAE (Societat General d'Autors i Editors), Mercè Vallverdú, es va aconseguir rebre, per escrit, la confirmació que en un projecte d'aquestes característiques es poden utilitzar, de manera lliure i gratuïta, fragments de músiques protegides amb drets d'autor. Sempre i quant no es pretengui fer-ne

un ús lucratiu o es faci difusió del material a través de cap mitjà de comunicació ni xarxa social.

A continuació s'adjunten els correus electrònics intercanviats amb la lletrada:

Oriol Calbet [REDACTED]

Utilització de música per a video educatiu

Oriol Calbet [REDACTED]

5 d'abril de 2016, 12:51

Per a: [REDACTED]

Benvolguda,

Soc l'Oriol Calbet Montcusí, educador social del Centre d'Acollida de Menors Mare de Déu de la Mercè de Tarragona i estudiant del Màster Interuniversitari Joventut i Societat (MIJS), coordinat per la Universitat de Girona.

Els escric per si em poden ajudar a resoldre els dubtes sobre la utilització de música en un audiovisual, ja que es tracta d'un cas poc habitual i consultant el seu lloc web i la legislació que he pogut cercar per internet, no em queda clar.

En el marc del Treball Final de Màster, estic preparant, des del Centre d'Acollida, un audiovisual amb finalitats educatives. Consisteix en fer un vídeo amb entrevistes a ex-usuaris del centre, persones adultes que algun dia hi van viure. L'objectiu és que el vegin els i les joves que actualment resideixen al centre i, així, poder treballar amb ells el seu projecte de futur a partir d'aquests exemples d'altres persones que van passar per aquesta situació de viure en un centre en el passat.

La idea és incloure en aquest vídeo cançons conegudes que puguin ajudar a captar l'atenció dels joves que el veuran i poder-lo fer, d'aquesta manera, més atractiu i útil.

Aquest projecte és totalment voluntari i no té cap finalitat lucrativa.

Els dubtes principals són:

Podem incloure cançons amb drets d'autor al vídeo i reproduir-lo dins el centre perquè el vegin els joves interns?

En cas que sí i que el vídeo ens sigui útil pels objectius marcats, podem cedir aquest vídeo (de manera gratuïta) a altres centres de menors perquè l'utilitzin amb els seus joves interns com a material educatiu?

Si el projecte funciona, se'n pot fer divulgació acadèmica per compartir i posar a debat la proposta (per exemple, presentar-lo en un congrés de pedagogia o que estigui disponible a la biblioteca de la Universitat perquè el puguin consultar investigadors interessats en l'experiència)?

Per últim, aquest material es podria presentar a algun concurs on es valorin iniciatives pedagògiques innovadores?

En cap cas, s'autoritzaria la publicació d'aquest material en cap mitjà de comunicació ni en cap xarxa social d'internet. Tampoc se n'autoritzaria el seu ús amb cap mena de finalitat lucrativa, ni de promoció de cap institució. Existeix el compromís signat amb els entrevistats que només se'n preveu fer un ús amb finalitats educatives dins els centres de menors i de divulgació acadèmica pels mitjans esmentats, si es considera que l'experiència pot fer aportacions útils en aquest camp.

Oriol Calbet <[REDACTED]>

Utilització de música per a vídeo educatiu

Mercedes Vallverdu Bayes [REDACTED]
Per a: Oriol Calbet [REDACTED]

22 d'abril de 2016, 12:08

Bon dia,

Amb la llei de propietat intel·lectual, no queda clar del tot. Es podria donar la interpretació que es troba dins de l'excepció de finalitats educatives (art. 32 de la LPI). Hauries d'utilitzar només fragments.

El més important és que no facis cap acte de comunicació pública del vídeo a les xarxes ni cap us comercial.

En qualsevol cas, si vols que SGAE et faciliti informació sobre els titulars de drets per dirigir-te a ells estem a la teva disposició.

Cordialment

Mercè Vallverdú
Advocat Serveis Jurídics SGAE
(+34) 93 268 90 09/06

Passeig Colom nº 6 • 08002 Barcelona

www.sgae.es

De: Oriol Calbet [mailto:[REDACTED]]
Enviado el: martes, 05 de abril de 2016 12:52
Para: Mercedes Vallverdu Bayes
Asunto: Utilització de música per a vídeo educatiu

[Text citat amagat]

Este mensaje tiene como destinatario a la persona o entidad que figura en la dirección. Su contenido tiene carácter restringido o confidencial. Está prohibido el uso directo o indirecto del mismo, no autorizándose su publicación, reproducción, distribución o retransmisión. Si Ud. recibe por error el mensaje le rogamos lo notifique inmediatamente al emisor. Quien lo envía no es responsable de su integridad, exactitud, o de lo que acontezca cuando el mensaje circula por las infraestructuras de comunicaciones electrónicas públicas.

4.7 El plató

El plató on s'han gravat les entrevistes ha estat creat partint de l'escassetat de recursos disponibles per al projecte. S'ha intentat crear un espai atractiu a partir de la reutilització i reciclatge de diferents materials.

Amb tot, també s'ha volgut donar sentit a la decoració mitjançant el simbolisme que es desprèn dels elements que la configuren. Els vaixells, per exemple, ens aboquen a la idea de *viatge o travessa*. I el fet que aquests vaixells apareguin davant cel negre ple d'estrelles, ens transporta a la idea de *viatge fet de nit, poc atractiu, difícil...*

Per altra banda, s'ha tingut en compte com a factor prioritari, la il·luminació. Els tres punts de llum (principal, secundari i contrallum) realcen els diferents elements del decorat sense prendre protagonisme a l'entrevistat/da.

La Sra. Rosa Cabré, educadora del Centre d'Acollida Mare de Déu de la Mercè i col·laboradora en la confecció dels decorats; en una de les proves d'imatge prèvies al rodatge de les entrevistes (març de 2016).

Proves de so i imatge prèvies al rodatge de les entrevistes (març de 2016).

5. Guia d'ús

L'audiovisual s'acompanya de la guia d'ús que es presenta a continuació. Un tríptic amb indicacions generals que puguin ajudar a l'educador/a en la dinàmica de grup a l'hora de veure'l i també en el posterior treball a nivell individual.

Al llegir el tríptic es posa de manifest una idea determinant. Aquest projecte d'intervenció no pretén canviar els comportaments de joves i adolescents de la nit al dia. El que es pretén és oferir un nou material pedagògic a educadors i educadores. I que aquest els pugui servir de suport per trobar espais de reflexió amb els i les adolescents, en els que es puguin treballar els objectius marcats.

Guia d'ús

Què?

Aquest documental està concebut com a material pedagògic de suport per a educador/es que treballen amb adolescents tutelats en Centres d'Acollida i CRAEs.

Com?

A partir dels testimonis de persones adultes que van viure en un centre quan eren menors, es pretén crear espais de reflexió on es pugui parlar del projecte de futur i de les conseqüències que tenen les decisions que es prenen dia a dia.

Qui?

Es proposa utilitzar el documental per treballar amb adolescents de 14 a 18 anys que resideixen en Centres d'Acollida o CRAEs, especialment en el cas de joves que presenten conductes disruptives.

Per què?

Sovint els adolescents tutelats es veuen empesos a sobreviure el dia a dia degut a les difícils circumstàncies personals que els toca viure. S'identifica la necessitat d'ajudar-los a prendre consciència de que les accions presents condicionen el futur.

Dinàmica

Es proposa visualitzar el documental en grups reduïts de tres o quatre adolescents acompanyats d'algun/a referent adult.

Després es pot organitzar un petit col·loqui on els adolescents puguin expressar el que han sentit a l'escoltar les entrevistes.

Posteriorment, a nivell tutorial i de forma individual, es poden establir paral·lelismes entre els/les testimonis i els/les joves i obrir espais de reflexió.

Algun/a jove es pot neguitejar veient el vídeo al sentir-se identificat amb algun testimoni.

No és aconsellable obligar a acabar de veure el documental.

Posteriorment es pot aprofitar per explorar l'origen d'aquest malestar amb el/la jove.

Compromís

Els i les entrevistats/des han participat en aquest projecte amb l'única intenció d'ajudar a adolescents tutelats.

Al rebre aquest material, s'adquireix el compromís de no editar-lo, modificar-lo ni publicar-lo (totalment ni parcial) en xarxes socials o qualsevol altre mitjà de comunicació.

Aquest documental es pot utilitzar exclusivament com a material educatiu i queda prohibit fer-ne cap ús a nivell lucratiu.

Aquest projecte no pretén provocar canvis immediats en el comportament dels i les adolescents. La intenció és crear espais de reflexió per ajudar a desenvolupar la tasca tutorial.

*Tots els drets
reservats
OCM, any 2016*

6. Prova pilot

La prova pilot del projecte es va realitzar el 16 de juliol de 2016, a la Llar Tramuntana del Centre d'Acollida Mare de déu de la Mercè de Tarragona, amb un grup de 15 noies adolescents d'entre 14 i 18 anys.

Les noies de la Llar Tramuntana visualitzant el documental el 16 de juliol de 2016.

Tot i que després de la prova pilot es va escurçar el documental en considerar que era massa llarg, les noies van seguir-lo amb atenció des de l'inici fins el final. Aquest fet és remarcable ja que part del grup respon a un perfil disruptiu i, tot i això, no es va haver d'aturar la projecció en cap moment. Aquest fet posa de manifest la consecució d'un dels objectius principals del projecte: que el documental despertés l'interès del públic a qui va dirigit.

Després de la visualització del documental, es va iniciar un debat espontani entre les noies sobre la conveniència o no d'algunes de les decisions preses pels entrevistats. També es va posar de manifest la incomoditat que van sentir

alguna de les noies en veure com havia continuat la vida d'alguna de les entrevistades amb qui s'havien sentit més identificades durant la primera part del documental.

Els/les educadors/es presents, van realitzar un llistat amb els temes que semblava que havien impactat més a cada noia per, posteriorment, oferir-lo als tutors i tutores. D'aquesta manera, durant el treball tutorial diari, es poden incloure reflexions que tenen a veure amb les verbalitzacions de les mateixes noies sobre els testimonis escoltats.

La prova pilot també va posar de manifest possibilitats de treball a través d'aquest projecte que no s'havien contemplat en un inici. Per exemple, en veure que una de les noies no deixava de repetir que l'Encarna, una de les entrevistades la història de la qual gira entorn l'abandonament patit de part de la seva mare, era molt pesada i sobrava en el documental. La noia en qüestió, també va patir abandonament per part de la mare i, en veure que segurament el rebuig de la noia cap a l'entrevistada tenia a veure amb aquest fet, el tutor va creure oportú treballar amb la noia les causes del seu malestar a partir de les reflexions que havia fet en escoltar aquell testimoni.

Així doncs, es posà de manifest que el documental també pot servir a educadors i educadores per treballar situacions vitals que els usuaris puguin tenir en comú amb els entrevistats, més enllà dels objectius generals encarats a la reflexió sobre el tema concret del projecte vital.

7. Punts forts i punts febles

Per analitzar les fortaleces i debilitats del projecte, s'ha confeccionat l'anàlisi DAFO que es presenta a continuació.

	Positius Per assolir els objectius	Negatius Per assolir els objectius
Origen intern	<ul style="list-style-type: none"> • Format audiovisual. • Entrevistats/des creïbles i amb capacitat comunicativa. • Històries impactants dels entrevistats/des. • <i>Autoritat moral</i> dels entrevistats per parlar d'aquest tema a joves tutelats. • Utilització de músiques que criden l'atenció als usuaris. • Diversitat de perfils entrevistats. 	<ul style="list-style-type: none"> • Durada del documental (massa llarg). • Falta d'un exemple de persona extutelada amb una història d'èxit absolut. • Inclusió dels entrevistats veterans (realitat diferent, pèrdua de ritme). • Mancances a nivell tècnic en l'enregistrament i edició. • Títol del documental poc il·lustratiu i massa genèric.
Origen extern	<ul style="list-style-type: none"> • Possibilitat d'utilitzar aquest material pedagògic en qualsevol Centre d'Acollida o CRAE de Catalunya. • Possibilitat d'utilitzar aquest material com a punt de partida de nous projectes (creació de materials pedagògics, investigació sobre els efectes de la institucionalització en els individus...) 	<ul style="list-style-type: none"> • Necessitat de vetllar perquè el documental no sigui publicat en xarxes socials ni mitjans de comunicació.

8. Conclusions

La confecció d'aquest projecte d'intervenció ha suposat una cursa d'obstacles superats amb més o menys fortuna, però finalment superats. L'ambició i pretensions de l'idea inicial, s'han hagut d'anar reformulant fins a emmarcar-se en una idea realista del que es podia acabar aconseguint amb els recursos econòmics i humans disponibles.

Amb tot, el resultat final posa de manifest la validesa de la idea central del projecte: la utilització del testimoni d'ex-usuaris, en aquest cas del Sistema de Protecció a la Infància i l'Adolescència Català, per a treballar amb els usuaris actuals a partir de la projecció de futur. Emmirallant-se amb persones que han passat per experiències similars en el passat i són capaces d'explicar-les afegint-hi els elements de reflexió que possibilita la perspectiva.

En tot cas, el que dóna més força a aquest projecte, és la possibilitat d'aplicar-lo i desenvolupar-lo a nivell pràctic. La certesa que serà utilitzat per les finalitats creades i que ha estat concebut de manera prou oberta per a buscar-li nous usos que l'autor no ha estat capaç de preveure, com s'explica que ja va passar en la primera prova pilot.

Ben cert és que l'audiovisual presenta mancances, sobre tot a nivell tècnic. Aquest fet, però, es pot entendre com una possibilitat de futur. ¿Si finalment s'ha aconseguit confeccionar un material útil amb zero euros de pressupost; i com a resultat de la temeritat que podria semblar que és (i potser és) fer un documental sense experiència prèvia ni formació específica el camp de la comunicació audiovisual, què no es podria aconseguir amb finançament i un equip professional?

Són moltes del preguntes deixades en l'aire. Preguntes, que només es poden respondre amb més preguntes, com passa sovint en el camp de les Ciències Socials, en el que és quasi impossible trobar veritats absolutes. És vàlida l'idea de la institucionalització per a *protegir* infants en situació de risc o caldria proposar alternatives? Projectes com aquest, legitimen el sistema i aboquen la responsabilitat sobre uns usuaris que no han tingut la capacitat de decidir o són un reflex del dinamisme i bon funcionament del sistema? Quins efectes causa la institucionalització sobre les persones i com és possible, a través de l'emancipació, fer el trànsit cap a la recuperació de la vida familiar? Com es pot evitar que els joves tutelats acabin repetint els patrons que han après durant la seva vida, amb la família primer, i en una institució després? Són

conscients, els professionals de serveis socials, de l'efecte que cada petita decisió que prenen pot tenir en la vida d'una persona?

Obertes queden les portes per a possibles investigacions futures sobre totes aquestes qüestions. No obstant, el que ara s'ha creat com una eina de treball que legitima el sistema existent des de dins (un material pedagògic creat per un educador per treballar en els centres) també pot acabar servint de punt de partida per a altres estudis que, *des de fora*, i amb més perspectiva, continuïn formulant preguntes i respostes que puguin ajudar a millorar el sistema actual de protecció a la infància i l'adolescència.

Per acabar, cal fer un sentit reconeixement als professionals que treballen dia a dia amb les persones més vulnerable del país. Uns professionals que, allunyats de focus mediàtics i, sovint, sense els recursos necessaris; batallen per tirar endavant una feina tant invisible com necessària. Uns professionals que, quan tenen un company que es proposa confeccionar un projecte com aquest, es bolquen en oferir col·laboració incondicional. Professionals moguts per la vocació i la paciència requerida a qui posa granet de sorra sobre granet de sorra però mai arriba a veure el castell acabat. Professionals que mai obliden que abans de res són persones que treballen amb persones.

9. Agraïments

Professorat del MIJS i col·laboradors

Gaspar Maza Gutiérrez

Pere Soler Masó

Monica Figueras Maz

Jordi Balló

Direcció del Centre d'Acollida Mare de Déu de la Mercè

Marta Penas Carol

Eulàlia Pegueroles Saperas

Daniel Pacheco Bobenrieth

Suport logístic

Josepa Montcusí Canela

Josep Maria Calbet Vey

Manolo Cabrera Carrasco

Educadors/es del Centre d'Acollida Mare de Déu de la Mercè

Conxi Solís Naráez

Montserrat Serra Miret

Núria Soler Balaguer

Rosa Cabré Piñol

Mónica Casasola Amor

Laia Nolla Cantos

Montserrat Balaña Casals

Cristina Llauradó Miró

Rosa Rovira Muntané

Josepa Fonollosa Arasa

Meritxell Baldrich Pasqual

Àngels Porqueras Sabaté

Jordi Joaquim Esteve

Segio Grao Valverde

Natàlia Martínez Espada

Isabel Sánchez Altés

David Romero Pérez

Sandra Arruego Ubida

Pilar Ballabriga Begué

Maria del Carme Hernández

Periodistes de Catalunya Ràdio

Ricard Ustrell

Roger Escapa

Serveis jurídics de l'SGAE

Mercè Vallverdú Bayes

Entrevistats

Sheila Manota Collado

Haguere Arana Fèlix

Àngela Amador Clarí

Encarna Martos Sánchez

Antonio Tobías Torrijos

Joaquín Valondo Vivas

Suport institucional

MIJS (Màster Interuniversitari Joventut i Societat)

DGAIA (Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència)

Centre d'Acollida Mare de Déu de la Mercè

La Factoria (Universitat Rovira i Virgili)

Llar Llevant

10. Bibliografia

Llibres consultats:

Marzo, M. (2009) *Educador social i infància en situació de risc: L'atenció residencial a infants i adolescents a Catalunya*. (1a ed.). Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament d'Acció Social i Ciutadania.

Panchón, C., i De Armas. (2000). *La figura del educador social y otros profesionales de la educación: Intervención educativa en intervención social*. (1a ed.). Madrid: Síntesis.

Felis, O. i Creus, E. (2007) El nou sistema de prestacions per als menors tutelats per la DGAIA en situació d'acolliment en família i per als majors d'edat extutelats. *Butlletí d'Inf@ncia*. (número 12).

Dossier del Tercer Sector. Joves extutelats: el repte d'emancipar-se avui. (núm. 33, gener de 2014). Taula d'Entitats del Tercer Sector de Catalunya.

Legislació consultada:

Llei 13/2006, de 27 de juliol, de prestacions socials de caràcter econòmic, DOG núm. 4691 (2006).

Llei 14/2010, de 27 de maig, de drets i oportunitats de d'infància i l'adolescència, DOG núm. 5641 (2010).

Real Decreto Legislativo 1/1996, de 12 de abril, por el que se aprueba el texto refundido de la Ley de Propiedad Intelectual, regularizando, aclarando y armonizando las disposiciones legales vigentes sobre la materia, BOE núm. 97 (1996).

Webs consultades:

http://www.gencat.cat/benestar/pdf/guia_dgaia.pdf (10/04/2016)